

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про освіту

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380)

{Закон визнано таким, що відповідає [Конституції України](#) (є конституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду [№ 10-р/2019 від 16.07.2019](#)}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
[№ 2657-VIII від 18.12.2018](#), ВВР, 2019, № 5, ст.33
[№ 2661-VIII від 20.12.2018](#), ВВР, 2019, № 5, ст.35
[№ 2704-VIII від 25.04.2019](#), ВВР, 2019, № 21, ст.81
[№ 2745-VIII від 06.06.2019](#), ВВР, 2019, № 30, ст.119
[№ 392-IX від 18.12.2019](#), ВВР, 2020, № 24, ст.170
[№ 463-IX від 16.01.2020](#)
[№ 540-IX від 30.03.2020](#), ВВР, 2020, № 18, ст.123
[№ 725-IX від 18.06.2020](#)}

Розділ VI УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Стаття 52. Категорії учасників освітнього процесу

1. Учасниками освітнього процесу є:

здобувачі освіти;

педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники;

батьки здобувачів освіти;

фізичні особи, які провадять освітню діяльність;

інші особи, передбачені спеціальними законами та залучені до освітнього процесу у порядку, що встановлюється закладом освіти.

Стаття 53. Права та обов'язки здобувачів освіти

1. Здобувачі освіти мають право на:

навчання впродовж життя та академічну мобільність;

індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, закладів освіти і запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання;

якісні освітні послуги;

справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання;

відзначення успіхів у своїй діяльності;

свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності тощо;

безпечні та нешкідливі умови навчання, утримання і праці;

повагу людської гідності;

захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти;

{Абзац десятий частини першої статті 53 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 2657-VIII від 18.12.2018](#)}

отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від булінгу (цькування), стала його свідком або вчинила булінг (цькування);

{Частину першу статті 53 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 2657-VIII від 18.12.2018](#)}

користування бібліотекою, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою інфраструктурою закладу освіти та послугами його структурних підрозділів у порядку, встановленому закладом освіти відповідно до спеціальних законів;

доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності;

забезпечення стипендіями у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

трудова діяльність у позанавчальний час;

збереження місця навчання на період проходження військової служби за призовом та/або під час мобілізації, на особливий період;

особисту або через своїх законних представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні закладом освіти;

інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення.

2. На час виробничого навчання і практики здобувачам освіти забезпечуються робочі місця, безпечні та нешкідливі умови праці відповідно до освітніх програм і угод між закладами освіти та підприємствами, установами, організаціями, що надають місця для проходження виробничого навчання і практики. Під час проходження виробничого навчання і практики забороняється використовувати працю здобувачів освіти для цілей, не передбачених освітньою програмою.

3. Здобувачі освіти зобов'язані:

виконувати вимоги освітньої програми (індивідуального навчального плану за його наявності), дотримуючись принципу академічної доброчесності, та досягти результатів навчання, передбачених стандартом освіти для відповідного рівня освіти;

поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;

відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;

дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, а також умов договору про надання освітніх послуг (за його наявності);

повідомляти керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

{Частину третю статті 53 доповнено абзацом шостим згідно із Законом [№ 2657-VIII від 18.12.2018](#)}

4. Здобувачі освіти мають також інші права та обов'язки, передбачені законодавством та установчими документами закладу освіти.

5. Залучення здобувачів освіти під час освітнього процесу до виконання робіт чи до участі у заходах, не пов'язаних з реалізацією освітньої програми, забороняється, крім випадків, передбачених рішенням Кабінету Міністрів України.

Права та обов'язки здобувачів освіти

Основні права та обов'язки здобувачів освіти

Основні права та обов'язки здобувачів освіти, до яких належать учні закладу загальної середньої освіти, визначені статтею 53 Закону України «Про освіту»

Здобувачі освіти мають право на:

- навчання впродовж життя та академічну мобільність;
- індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, запропонованих освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання;
- якісні освітні послуги;
- справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання;
- відзначення успіхів у своїй діяльності;
- свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності тощо;
- безпечні та нешкідливі умови навчання, утримання і праці;
- повагу людської гідності;
- захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти;
- користування бібліотекою, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою інфраструктурою закладу освіти та послугами його структурних підрозділів у порядку, встановленому закладом освіти відповідно до спеціальних законів;
- доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі і науковій діяльності; доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі і науковій діяльності; доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі і науковій діяльності;
- трудову діяльність у поза навчальний час;
- особисту або через своїх законних представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні закладом освіти;
- інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення.

Здобувачі освіти зобов'язані:

- виконувати вимоги освітньої програми (індивідуального навчального плану за його наявності), дотримуючись принципу академічної доброчесності, та досягти результатів навчання, передбачених стандартом освіти для відповідного рівня освіти;
- поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватись етичних норм;
- відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;
- дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, а також умов договору про надання освітніх послуг.

Здобувач освіти має право:

1. На свободу думки, совісті й релігії, вільне вираження власних думок і переконань, свободу отримання інформації, на повагу людської гідності й захист від втручання в особисте життя.

2. Захист від економічної експлуатації та роботи, яка може бути перешкодою в отриманні освіти чи завдавати шкоди здоров'ю.
3. Розвиток особистості, талантів, розумових і фізичних здібностей.
4. Захист від застосування методів фізичного й психічного насильства.
5. Отримання безкоштовної освіти відповідно до державних освітніх стандартів.
6. Додаткову безкоштовну допомогу вчителя в отриманні знань на спеціальних заняттях, передбачених графіком роботи школи й учителя
7. Навчання в межах державних освітніх стандартів за індивідуальними навчальними планами, у тому числі навчання вдома за медичними показниками, прискорений курс навчання.
8. Вільне відвідування заходів, не передбачених навчальним планом.
9. Вибір форми отримання освіти.
10. Переведення до іншого навчального закладу, що реалізує освітню програму відповідного рівня.
11. Отримання додаткових (у тому числі платних) освітніх послуг, що надаються відповідно до Статуту школи. Платні послуги можуть бути надані тільки за бажанням учня й тільки в межах основної освітньої діяльності, передбаченої державними освітніми стандартами.
12. Безкоштовне користування бібліотечно-інформаційними ресурсами школи.
13. Добровільне залучення до праці. Учень не може бути знятий з уроків для виконання будь-якої роботи, не пов'язаної з навчальним процесом.
14. Отримання оцінки виключно відповідно до своїх знань і вмінь.
15. Отримання інформації про поставлені оцінки, як за усні, так і за письмові відповіді. Конфіденційність інформації про оцінки за письмові роботи.
16. Об'єктивну оцінку своїх знань, роз'яснення підстав і критеріїв поставленої оцінки.
17. Апеляцію щодо об'єктивності виставлення оцінки за семестр, якщо він не згоден з нею.
18. Користування шкільним майном, яке повертається вчителю після закінчення занять у збереженому стані.
19. Відстоювання своїх поглядів і переконань при обговоренні спірних і неоднозначних питань у коректній формі. Виклад класному керівнику, психологу, директору школи, іншим вчителям своїх проблем і отримання від них допомоги, пояснень, відповідей.
20. Представлення школи на конкурсах, оглядах, змаганнях та інших заходах відповідно до своїх можливостей і вмінь.
21. Умови навчання, що гарантують охорону й зміцнення здоров'я.
22. Завчасне повідомлення про терміни й обсяги письмових контрольних робіт, що проводяться відповідно до графіка.
23. Відсутність домашнього завдання на вихідні дні в 1 по 4 класи (крім читання художньої літератури), а також відсутність завдання на канікули для учнів усіх класів.
24. Обсяг часу на виконання обов'язкової частини домашнього завдання, що не перевищує 50 % обсягу аудиторного навантаження з відповідного предмета.
25. Відпочинок у перервах між уроками й у канікулярний час, додаткові тижневі канікули у першому класі.
26. Участь у культурному житті школи, організованих у ній заходах, що відповідають її віку.
27. Відкрите висловлювання своєї думки, пропозицій про зміни в освітній діяльності, про якість освітнього процесу на Раді школи.
28. Участь в управлінні школою згідно зі Статутом.

Обов'язки учнів

1. Сумлінно вчитися.
2. Виконувати вимоги Статуту школи.
3. Гідно, культурно поводитися в школі й за її межами, піклуватися про честь і підтримку традицій школи, її авторитет.
4. Поважати честь і гідність інших учнів і працівників школи.
5. Берегти майно школи, дотримуватися чистоти й порядку на території школи.
6. Брати участь у заходах із благоустрою території школи, прибирання класів і чергувань за їхньої згоди й згоди батьків (законних представників).
7. Поважати право власності й розуміти, що шкільне приладдя, одяг та інші речі учасників освітнього процесу, що знаходяться в школі, належать їх власникам.
8. Приходити до школи за 15-20 хвилин до початку занять, знімати верхній одяг і здавати його в гардероб, займати робоче місце з першим дзвінком й готувати всі необхідні навчальні приналежності до уроку.
9. Приносити на заняття всі необхідні підручники, зошити, посібники, інструменти й письмове приладдя.
10. Виконувати домашні завдання у встановлені терміни.
11. Щодня вести запис домашніх завдань у щоденнику, на першу вимогу вчителя надавати щоденник. Щоденник учня є основним документом, у якому фіксуються всі пов'язані з процесом навчання факти.
12. На урок фізичної культури приходити в спортивній формі. Учень, який не має форми, а також звільнений від занять, повинен знаходитися в спортивній залі.

13. Дотримуватися правил поведінки, встановлених учителем на заняттях.

14. У разі пропуску занять приносити записку від батьків або довідку медичного закладу.

Рекомендації щодо зовнішнього вигляду учнів.

1. До школи учні повинні приходити в охайному одязі, призначеному для занять.
2. Одяг повинен відповідати віку, виражати повагу до людини, до самої себе й суспільства.
3. У школі заборонено носити одяг і аксесуари, що рекламують неформальні рухи, агресію й насильство, у т.ч. зображення листків канабісу.
4. Рекомендується не застосовувати зайву косметику й не носити багато прикрас на заняття.
5. Перебувати в школі у верхньому одязі без особливих на те причин забороняється.
6. Не дозволяється ходити в школі з оголеним животом, з пірсінгом; дівчатам рекомендується ходити у взутті на низьких або середніх підборах.
7. Спортивний одяг призначений для уроку фізичної культури, на інших уроках він недоречний.
8. На урочисті загальношкільні заходи учні приходять у відповідному ошатно-діловому одязі.
9. На святкові вечори, концерти учні вибирають одяг за рекомендацією батьків і на свій розсуд.